

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
televel.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:
Főpíacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések

Egy hasábos petit-
soronként 5 kr-ával
számítatnak.

A millenniumi egyetem.

Debreczen, márczius 14.

Az ország szeme Debreczenre néz: a millennium legmaradandóbb emlékoszlopát, nemzeti nagy multunkra s még nagyobb jövőnkre fényt vető világítótoronyát Debreczen beláthatlan rónáján készülnek fölállítani. A szabad vizsgálódás klasszikus földjén a szabad tudományoknak egyetemet állit Debreczen városa.

Örök dicsőssége városunknak, hogy anyagi, szellemi és erkölcsi tőkéje oly kimeríthetlen, hogy maga a takarékoságáról híres főszámvevő jelenti be lehetőségét a tulajdon-elidegenítés nélkül és községi adókiivetés mellőzésével egyetem alapításnak.

Két millió forint állhat így 12 év alatt rendelkezésre, olyan két millió, amelylyel nemcsak az egyetem, de a város lakossága is gazdagabb lesz.

E csudásnak látszó megoldás a lehető legegyszerűbb. Debreczennek és lakosságának nagyrészt holt tőkéje volt újabb időkben a 42—43000 hold hortobágyi legelő. Ennek $\frac{3}{4}$ része mindenkor legelő terület marad, de céljának csak öntözőcsatornázással felelhet meg; $\frac{1}{4}$ része azonban dús televény, melyet vétek feltöretlen hagyni. Amint évtizedek előtt 5000 — 5000 holdas virágzó gazdaságot létesített Debreczen a mezőgazdaságra alkalmas két Ohaton, ugyanily két gazdaság, vagy

— amit én a lakosság érdekében kívánatosabbnak tartok — 8—10 kisebb bérletre tagolt 10.000 hold szántó és rét vár még kihasításra és bérbeadásra az okszerű gazdálkodás érdekében.

Most ez oly jövedelme a városnak, mely még semmi czélra lekötve nincs: csupán 10—12 évi bérjövédelmet ajánlana hát fel Debreczen a főszámvevő számítása szerint, — és ezzel tulajdoncsorbitás nélkül leteheti az egyetem 2.000.000 frt alapját, ha az italmérsi jövedelmek azelőtt szintén nem számított osztalékából 10—11 évig 20—20.000 frtot tehet kamattörlesztésül.

Szegényebb lett-e a város? avagy nem úgy jár-e, mint a fáklyalánggal, amely minél több fáklyát éleszt fényre, terjesztett világa annál dusabban ragyog.

Mert ime a Hortobágy nem kevesebb, de több legelőt fog a jövőben kínálni: a csatornázás épen azon részeit tevén fűtermökké, amelyek eddig koparak voltak. Debreczen gazdái pedig, kik megtakarított tőkéiket eddig a saját határukban el nem helyezhetve, idegen vidékekre mentek birtokért vagy bérletért, a Hortobágy terménydus téerein 1000—1000 holdas haszonbérletekhez jutnak s így azon rendkívüli előnyt élvezendik, hogy itthon gazdálkodhatik és hogy a bérelt birtok mellett a Hortobágy legelőin okszerű állattenyésztést üzhetik.

Ekként gazdagítja az egyetemalapítás a debreczeni gazdálkodókat. Hát a ház-

tulajdonosok, a vendéglősök és kosztadók, az iparosok és kereskedők? mind, mind jótékonyan érezni fogják annak áldását, hogy 20—25 tanárral és 400—500 egyetemi ifjuval több költi itt a pénzt, számításom szerint 300.000—500.000 frt évi forgalmat idézven elő. És az összes lakosság? mily összegre rug az egyetemekre távozó ifjaknak másutt költekezése? és mily erkölcsi kockázattal jár a debreczeni szülők fiainak idegenben neveltetése?

Mind nagy előnyök és mind eltörpülnek a debreczeni egyetem tudományfejlesztő és nemzeti érületet ápoló missiója mellett. A szabad vizsgálódás katedrái a magyar bölcsészet, a magyar nevelés és a magyar jog mennyi létteljes új hajtásának lesznek a nevelői! És a nemzeti szellem mily sok hódítást teszen azon ifjuságban, mely északkeletről és délkeletről özönlik természetszerűleg az e vidékeket uraló Debreczenbe!

Az iskolaalapító és erősítő Apafi, a Bethlenek és Rákócziak nemzeti fejedelmi jogainak lép az örökébe Debreczen városa az egyetemalapítás terén. Igazi fejedelmi bölcsesség és fejedelmi bőkezűség az, melylyel az alapítás kezdeményeztetik. A bölcsesség abban a 2x2-szerű megokolásban is nyilvánul, mely a hála mellett következtet is az indítványozó főszámvevőnek ezen soraival: „Innen kerültek ki e városnak azon örökemlékezteti előljárói, akik e városnak összes birtokait

TÁRCSA.

Gordon Károly.

A tegnapi hangverseny hősről, Gordon Károly orosz énekművészlől egy magyarországi lap a következőket írja:

„Habár már elmúlt a csodák ideje és mi mindent a mi az első pillanatban megfoghatatlan, gyanakodva megszoktunk mosolyogni: mégis történnek dolgok fölvilágosodott századunkban is, melyek csodákhoz hasonlók. Ilyen csodás lény Gordon Károly orosz tenorista, kinek éneke elragadja lelkünket a művészet káprázatos világába.“

A jeles művész Déloroszországban született, igénytelen szülőktől. Bölcsője mellett ott állt azonban a művészet géniusza s homlokon esőkolta a Muzsák szülöttjét. Alig volt néhány éves s már csudálni tudták hangját, mely az alacsony ház eresze alól elhangzott a szomszédokhoz.

Későbbi éveiben művészi lelke szabadság után vágyott és odahagyva a szülői házat, Milanoba ment, hol Viardot Garcezia Paula vette pártfogása alá, ki azonnal felismerte, hogy egy *tünemény* áll előtte. Tehát valódi művészi kezek

vezették be a művészet iskolájába, honnan Artot de Padilla asszonyhoz került, ki nagyratörő lelkével művészt akart képezni a szép tehetségű ifjúból.

A milánói konzervatorium nagyhirű tanára Giovanni vette ezután kezébe a fiatal művészt s belehelte tudását, rajongó szeretetét a művészet iránt.

Az ifjúból férfi lett s megkezdte körutját Európában. Bámulatos szép hangja ezeket hódított és jó szívűért, melylyel mindenütt a *vörös kereszt-egylet* javára énekel — megszerették. Igazi művészlélek, telve jó kedélyvel, majd borongással, melyet azonban egy *énekhang* elmos s ismét előttünk áll a mosolygó, az igazi humanizmustól áthatott művészlélek az ő szeretetreméltóságával, kedvességével. A legkiválóbb lapok a legnagyobb elismeréssel szólnak a Gordon Károly művészetéről. A *Menton Mondain*, *Le Gil-Blas*, *Le Journal des Débats*, *Le Matin*, *La Claque Illustrée*, *Berliner Tagblatt*, *La Concert de Prague*, *La Gazette générale de Vienne*, *Il Corriere Italiano*, *Fieramosa*, *Il Lavoro*, *Il Progresso*, *Il Telegrafo*, *Il Mattino*, egy sereg reprodukálhatatlan nevű orosz újság és Magyarország összes lapjai mind csak aicsérőleg tudnak írni a művészlől.

Ezek mellett mintegy öt vaskos kötetben őrzi a művész azok saját szerű irá-

sait, kik művészetéről, jó szívről rövidebb hosszabb sorokban emlékeznek meg. A világirodalom majd minden jelese adott emlékül pár sort a *férfi Pallinak*, fejedelmi személyek gyöngéd vonásai, finom női kezek betűvetései az elismerés egész koszoruját fonták a művész feje köré.

báró Bánffy Alieze, báró Feilitzsch Bertholdné, Rózsay Olga, Belitska Béliné, Pejacevich Irma grófnő, Endrey Gyula, Rákosi Jenő, Béli Izor, Légrády Károly, Brankovics György, dr. Dengi János, Vass Géza, Bohus István, Lendvai Miklós, br. Bánffy Albertné, br. Bánffy Ernő, Zeyk Dánielné, a franczia, angol, olasz, német írók, művészek százainak kézírata, kik mind dicsérettel emlékeznek meg a művészlől.

De szóljunk már a hangversenyről és Gordon Károly művészetéről.

A zenede nagytermébe tegnap este 8 órakor elég szép számu, teljesen disztíngált közönség gyülekezett, hogy meghallgassa az európaszerte feltűnést keltő hangú énekművészt, Gordon Károlyt. Ott láttuk Kiss Aron ev. ref. püspököt, dr. Wolaffka Nándor r. kath. v. püspök, prépost-plebánost, gróf *Dégenfeld* József főispánt leányával, gróf Kornis Zsigmondné, Bethlen Sára grófnőt velük több főrangú hölgyet és urat, Puky Gyula kir. t. elnököt, Széll

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

megszerezték és azok, akik azokat meg is tudták tartani.* És bölcsesség nyilatkozik abban a fentartásban is még, hogy a város döntő befolyást tart a kinevezésekre fenn. Ez nem az iskolafentartó ref. egyház ellen bizalmatlankodás, hanem bizalomgerjesztés a más felekezetiéknél, akik a város döntő befolyásában garanciáját találják fel a debreczeni egyetem egyoldalú felekezetiessége kizárásának. Bizony ezt a főiskolát egyetemmé fejleszteni kötelessége, nemes becsvégya és örök dicsősége lesz Debreczennek.

Ezeréves hazám, a te erőforrásaid kiemerithetlenség. Míg oly városaid vannak, mint az „iskolák városa“ és Debreczen, míg oly polgáraid vannak, mint a Hortobágy-ölelte város lelkes lakói, míg az a bölcsesség vezeti ügyeidet, a mely Debreczen tanácsát és bizottságát mindenkor jellemezte: új meg új évezred napja kélgedre! Azért záloga a nagy jövőnek Debreczen tuományegyeteme, mert ezt a nemzet-életető, hazaboldogító jó szellemet örökíti meg Debreczenben és terjeszti országszerte mindenhová el. És azért legmaradandóbb emléke a millenniumnak a debreczeni egyetem, mert alapja századok fejlődésébe gyökerezik és csak ily alapra lehet századokra átragyogó nagy alkotást építeni.

Debreczennek nemcsak anyagi, de erkölcsi ereje is kimagaslik az egyetemalapításban: ez erkölcsi erő előtt meghajol ország-világ, ez erkölcsi erő föl emeli az egész magyar nemzetet.

Eötvös K. L.

— Belföldi hírek. (Az ellenzék eljárása.)

A képviselőház tegnapi ülése után heves jelenet játszódott le a képviselőházban. A jobb fél megbotránkozva tárgyalta, hogy még ilyen üdvös javaslat elé is — mint a filokserás szőlők felújítását elősegítő javaslat — akadályokat gördítenek csupa taktikából. Az ellenzékiek mentegették magukat, mire Bánffy közbevetéssel, hogy a felelősséget viselje az ellenzék s ha tovább is obstruál, a javaslatot visszavonja. E

Farkas kir. t. elnököt, Simonffy Imre kir. tan. polgármestert, Simonffy Emil zenedei igazgatót még sok előkelő férfit városunknak és diszes, nagy hölgyközönséget. Hogy a terem zsufolásig nem telt, tulajdonítható Blaha Lujza buesu szerepléseinek, melyek a színházban megelőzték és követik a hangversenyt.

Nyolcz óra után lépett a pódiumra a rokonszenves megjelenésű, élénk tekintetű művész, a közönség tapsaitól, éljencitől fogadtatva.

Lágyan, finoman zendült ajkán Haendl *Rinaldo* operájának egyik áriája. A tiszta, esengő, szinte lányos hang egyszerre lebilincselte, megkapta a hallgatóság figyelmét s mikor az ének arsisával megindult a hévteljes, hatalmas tenor, akkor hitte el a közönség, hogy a hírek, melyek Gordon jövetelét megelőzték — nem túlzottak. Remek iskola, rendkívül finom nüanszirozás és minden tekintetben lebilincselő előadás jellemzik Gordon énekművészetét. A válogatott műsorban 13 számot töltött be a művész énekével. Részletek operákból, kedves hangulatos dalok követték ajkán egymást. Ezek között igen szépek voltak Auber „Kőműves és lakatos“ operájából egy románcz, Curschmann-tól: *A halász*, Beethoventól: *Adelaida*, Djubukától: *Orosz dal*, stb. A lyrai szentimentalizmusból a drámai, erőteljes részletekbe

miatt a holnapra tervezett bécsi ut is elmarad. — (Nagyvárad tisztújítása.) Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága márczius hó 26-ik napján délelőtt 9 órakor tartja tisztújító közgyűlését. — (Miklós Gyula vádol.) Miklós Gyula 7 rendbeli csalással, okirathamisítással vádolja Szabó József ügyvédet. Szabó ellen a törvényszék a vizsgálatot elrendelte.

— Külföldi hírek. (A sertéskivétel Szerbiába.) A szerb kormány újból megengedte az élő sertésnek, sertéshusnak, zsirnak és hasonló termékeknek Magyarországból, Ausztriából és Boszniából Szerbiába való bevitelét. — (Béketárgyalások Menelikkal.) Az olasz kormány és Menelik király között a béketárgyalások megindultak.

Országgyűlés.

Budapest, márczius 13.

A filoxera-javaslatot élénk érdeklődéssel vitatta meg a t. Ház. A tárgyalást Szily Pongrácz nyitotta meg.

Jókai Mór volt a következő szónok. Általános helyesléssel találkozott az a fel fogása, hogy a szőlő rekonstruálásával kapcsolatban a gyümölcsészetet is propagálni kellene, különösen az uralkodó viszonyok között, a midőn a mi gyümölcsészetünk a lehető leginkább el van hanyagolva.

Elég csudálatos, de úgy történt, hogy már d. u. fél kettőkor Issekutz és Szederkényi, a munkáspárt ez oszlopos alakjai az ülés megszakítását kérték.

Bánffy Dezső b. az ülés folyamán be-terjesztette a főszámszék jelentését az 1895. évi negyedik negyed tulkiadásairól.

A vitát holnap d. e. 10 órakor folytatják.

Dr. Kola János a hitbizományokról.

Debreczen, márczius 13.

Dr. Kola János, városunk III. választó kerületének országgyűlési képviselője, az igazságügyi tárca költségvetése tárgyalása során újabb beszédet tartott. A telekkönyvek tételénél szólalt fel. Általános helyesléssel fogadott beszédének ele a hitbizományok ellen irányult. Így hangzott:

való átmenetek rendkívül hajlékony hangjával mindannyiszor pompásan sikerültek, dalai olvadóan hangzottak a zongora akkordjai mellett. Kíváncsian várták soprán hangon való éneklését. Több dalt interpretált így; ezek között Batty Endrének: *Az odalisk* című dalát, melyet a szerző egyenesen Gordon számára írt, majd Bachmann csodaszép *Gondola dalát*. Hallgatóság az énekművész minden számát lelkes tapssal, éljenzéssel jutalmazta. Közben *Galyasi* Paula, a színház tagja énekelte szépen Thomas: ofelia áriáját; majd több dalt adott elő dr. Komáromy Sándor zongora kíséretében.

Friedmann József, a zenede kitűnő hegedű-tanára, Popper: *Tündér táncának* és *Magyar ábrándjának* előadásával működött közre, míg dr. Forrai András szolgabíró gondonkájátékával gyönyörködtette a hallgatóságot. Gordon Károlyt mindannyiszor *Szilágyi* Sándor, a kitűnő zenedei növendék kísérte zongorán. A közönség 1/2 11 órakor nagy meglepődéssel távozott a hangverseny teremből. Gordon Károly 14 nap múlva újabb jótékony-célú hangversenyt rendez részben a debreczeni egyetem és debreczeni hírlapírók és művészek köre pénztárának javára. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

T. Ház! A telekkönyvezésnél igen rövid pár szóval óhajtok szólani, ezen tétel olyan állami feladatot képez, a melyet hosszasan elodázni nem lehet s melynek megoldására bármily nagy áldozat nem sok. Azt értem ezalatt, hogy a midőn a tétel alkalmából felszólalok, a t. Háznak s a t. igazságügyi kormányzatnak figyelmébe kívánom ajánlani, hogy negyven éve mult, a mióta a telekkönyvi intézmény Magyarországon életben van. Azonban a telekkönyvek olyan használhatatlan állapotban vannak, hogy újból kellene őket készíteni; pedig a telekkönyvek nagyon fontosak, mert a tulajdonjognak és a hitelnek biztosítékai. Ajánlom a telekkönyv kérdését a t. kormány figyelmébe, mert ismétlem, ez egyike a legfontosabb intézményeknek, azonkívül most kapcsolatba jön a polgári törvénykönyv megalkotásával.

Röviden akarok reflektálni bizonyos körülményekre, a melyek a telekkönyvvel és a polgári törvénykönyvvel összefüggésben vannak. Ismerem a telekkönyveket csaknem az egész országban. Ha bemegy az ember egyik, másik, harmadik megyének telekkönyvi irodájába és elővesz egy, két, három telekkönyvet, azokban nagy kiterjedésű birtokok vannak bekebelezve, oly nagy kiterjedésűek, hogy egyik-másik egy fél megyét tesz ki s ezek azután be vannak kebelezve, mint a hitbizományok. Ha utána nézünk, hogy miféle hitbizomány az, akkor annak semmi alapját nem fogjuk találni, azok t. i. tervezett hitbizományok voltak, de a királyi szentesítést meg nem nyerték s mégis egy negyedszázadon keresztül a telekkönyvben szerepelnek, mint hitbizományok. Nem kell magyaránom, hogy ez egészen törvényen kívüli állapot, s kárára van az ország pénzügyi, de különösen közgazdasági érdekeinek. A telekkönyv rendbehozására szükséges, hogy ezen abnormitások és törvényen kívüli állapotok megszűnjenek, szükséges különösen a polgári törvénykönyv megszerkesztése alkalmából, hogy a hitbizományok rendezésére az igazságügyi kormány és a törvényhozás különös figyelmet fordítsanak.

Elismerem én azt, hogy ez sokkal fontosabb kérdés, semhogy azt incidenciálisan tárgyalni lehetne, de még sem mellőzhetem el azt, hogy ennek fontosságát még tovább ne indokoljam.

Az új polgári törvénykönyv szerkesztésénél azt hangsúlyozzák: semmi recept-czió, hanem alapul szolgáljon hazai jogfejlődésünk, a nemzeti életből kifejlődött jogérzet és jogszabályok kodifikációja. Hogy 1848 óta mily nagyszerű változásokon mentek keresztül különösen a birtokviszonyok, melyek a polgári törvénykönyv kodifikációjánál első sorban lesznek figyelembe veendőek, azt nem kell nekem fejtegetnem. Az 1848. év előtt Magyarországnak rendi alkotmánya volt; a nemesség az ősiség jellemvonásaival. Ez nagy államfentartó eszme volt t. képviselőház, mert Magyarországon minden talpalatnyi föld a szent koronához tartozott és senki talpalatnyi földet sem birhatott a szent korona jogán kívül és joga nélkül. Ezért mondom, hogy ez nagy államfentartó eszme volt, mert a ki a szent korona jogán földbirtokhoz jutott, az akár magyarul, akár németül, akár oláhul, akár tótul beszélt, a magyar államnak testétől hívévé és katonájává lett. No de ezeknek meg kellett szünniök, az idő szelleme azért megszüntette 1848-ban, midőn a nemesség a jobbágyágot felszabadította, midőn az alkotmány sánczaiba magához emelte és azt mondtuk, hogy szabaddá lett a nép, és szabaddá lett a föld s ez lett immár az államfentartó eszme. En pedig azt mondom, hogy nem lett szabaddá a föld. (Halljuk! Halljuk!) 1848. óta és különösen 1850. óta részenként és darabonként ment keresztül az urbéri viszonyok megszüntetése. Az igazságügyminiszterium most

szándékozik behozni a törvényjavaslatot a majorsági zsellérek ügyének rendezése tárgyában. Talán ez lesz már az utolsó része az urbériség megszüntetésének. Ezzel tehát a föld szabadabbá van téve? De nincs a föld szabadabbá téve, mert Magyarország területének aránytalanul nagy része holt kezek birtokába van lekötvé. Csak most, pár nap előtt panaszkodtak azon, hogy a magyar királyi kuria hozott egy oly ítéletet, hogy a holt kezektől tiltó régi magyar törvények hatálya elenyészett. Hát ha elenyészett, akkor azt a törvényt az én véleményem szerint újból meg kell csinálni. A kötött állapotban levő birtok a hitbizományok nagy számában is keresendő. En elismerem azt, hogy minden monarchikus államban a hitbizományok felállítására igenis szükség van, ezt indokolni lehet, de nálunk a hitbizományok száma igen nagy. Ezt tehát én a polgári törvénybe hozásával kapcsolatban szabályozandónak vélem. A hitbizományok nagy száma rendkívüli kárára van mind az államnak, mind az egyeseknek, különösen a közgazdasági érdekeknek. A hitbizományok vagy házilag kezeltek, vagy haszonbérbe adás útján.

Ha házilag kezeltek, azoknak a jövedelméből az ország népének gyarapodására, megélésére keresetnek nem jut sok. Ha haszonbérbe adás útján kezeltek, itt az a hiba, hogy nagy tömegben 100,000-es, meg milliómos emberek által kezeltek, mert Magyarországon a kisgazdaságokra felosztott haszonbéri rendszer kifejlődve nincs és ez nagy hiba, nagy baj. Azt kifejleszteni vagy előmozdítani feladata volna nemcsak a kormányoknak, hanem a törvényhozásnak is.

T. Ház. ismétlem, hogy ezt a kérdést illetően itt kiterjedten tárgyalni nem lehet. En csak figyelmebe akarom ajánlani a t. kormányoknak és a képviselőháznak a telekkönyveléssel kapcsolatosan és a polgári törvénykönyv készítése alkalmából.

A jövendőre nézve a hitbizományok felállításánál meg kell határozni szorosan azokat a szabályokat, melyekhez azok kötve legyenek és meg kell határozni azok felosztásának módját is. A hitbizományokat egyik családról a másikra átszállani engedni nem kellene azért, hogy azok hosszasan fennmaradjanak az országos közgazdasági érdekek rovására; és a hitbizományoknál, ha újonnan felállítanak, szintén bizonyos korlátozással kell élni.

A telekkönyvek és a polgári törvénykönyv szerkesztésével kapcsolatosan kívántam ezeket felhozni és csak azt jegyzem meg, hogy ezek oly eszmék, a melyekre gondolni itt a törvényhozás termében az idő igenis eljött. Erre bennünket int a kor szelleme, de int egyszersmind a szociális viszonyok olyan fejlődése, a mely előtt szemet hunyni többé nem lehet s a mely elől kitérni még kevésbé lehet. Elfogadom a tételt. (Helyeslés jobbfelől.)

A művésznőnél.

(Látogatás Blaha Lujzánál.)

Debreczen, márczius 14.

(K.) Tegnap a déli órákban azon kiváló szerencsében részesültem, hogy Blaha Lujza urnő, ünnepelt vendégünk, szíves volt lakásán fogadni.

A báróné azzal a szeretetreméltó előzékenységgel fogadott, mely az ő egyéniségének egyik fő jellemvonása. Nyájassága, kedvessége oly jóleső érzéssel veszi körül a vele beszélőt, hogy nem vesszük észre közelében a perezek repülését.

Pár pereznyi társalgás után megcsodáljuk benne a művelt lelkű társalgót, az aranyos kedvű jó asszonyt, a gondos édes anyát s mindezek mellett előttünk

áll az utólérhetetlen művésznő, kinek csengő szavai elárulják, hogy ha énekel, pirulva száll bokrai közé a mező fülemiléje és dalos pacisirtája, mert érzi, hogy akadt egy vetélytársa Blaha Lujzában...

Nem akarok azonban ez alkalommal ünnepelt művésznőnk pacisirta hangjáról beszélni. Ugy sem tudnám én ezt úgy eldicsélni, mint azt az ő hatalmas művészi ereje megérdemelné, hanem csak azzal számolok be, ami az én lelkemet az ő közelében még művészeténél is szebbé és magasztosabbá tette.

Először is megcsodáltam az ő művész lelkének azon mondhatlan szeretetét, melyel elhalmozta bájos leányát: *Sárikát*. Ez az édes anyai szeretet ad helyet ma a világot jelentő deszkákön *Sárikának*. A jövő kis Blahánéját ugyanis édes anyja nem akarta, hogy fellépjen, de van-e anya, ki ellent tudna állani, ha gyermeke édes mosolylyal, gyermeki kedvességgel kér valamit. Így járt a báróné is, mert Sárিকা kifejtve ékeszőlálásának egész erejét, mintegy elhitette a mamájával, hogy neki legjobb lesz itt Debreczenben fellépni, hol édes anyja dicsőségének első fokaira lépett. A művésznőnek lelkében e kérésre felelevenedett a mult, midőn a debreczeni közönség első fellépését oly kitörő lelkesedéssel fogadta és hálából a város iránt beleegyezett abba, hogy Sárিকা is itt kezdje meg színpadi szereplését.

A másik szép vonás, melyet a nagy művésznő lelkében felfedeztem, az a szeretet és ragaszkodás, melyet érez Debreczen iránt. Páratlanak mondja azt a fogadtatást, melyben őt itt részesítették. Viszonozni is óhajtottam — ugymond e jóleső figyelmet azzal, hogy megtoldta tervezett fellépését, sőt szívesen maradna tovább is, ha ígérete nem kötelezné arra, hogy az őt régen váró aradiakat is meglátogassa.

A társalgás folyamán megkérdeztem a bárónét, hogy való-e az a hír, hogy Debreczenben telepedik le végleg a színpadtól való végleges visszavonulása esetén? A művésznő e kérdésemre kijelentette, hogy úgy neki, mint férjének, kit kedves emlékek fűznek Debreczenhez, komoly szándéka. S midőn én Debreczen város szívéből véve a szót e felett örömmel fejeztem ki, annyi sok szépet, jót és nemeset mondott ami Debreczenünkről, hogy én éreztem, miszerint előttem nemcsak az utólérhetetlen művésznőt látom, hanem a legjobb, legnemesebb szívű hálás asszonyt is. A beszélgetés folyamán *Dr. K. L.* felemlítette, hogy a művésznőért különösen a hölgyek lelkesülnek. Blaha Lujzának nagyon jól esett hallani és nem is késett kimondani, hogy ő a magyar nők szeretetére büszkeséggel gondol mindenha.

Általánosságban beszélgettünk azután a színpadról, a művészetéről, a színpadi hatás titkáról és nekem, ki a nőben mindig a nőt keresem, oly jól esett hallanom azon elveket, melyeket önalkotta törvények gyanánt tartott be Blaha Lujza mindenha: *„Azt a közönséget — ugymond — mely engem szeret, én tisztelni tartozom és épen mivel ezen elvet vallottam életem művészi pályáján, egyetlenegy szerepem-*

ben sem engedtem meg semmi oly hangot, vagy mozdulatot, mely nem illik a művészet templomához.“

Szívébe kellene minden igaz művésznőnek vésni e szavakat s akkor a színpadi hatásvadászok sportja is letűnnék a világot jelentő deszkákról.

A művésznő az ő finom gyöngéd lelkületével, élénk szellemes és az egyes dolgok mélyére ható fejtegetésével annyira lekötött, hogy alig vettem észre, hogy vizitem kissé hosszúra is nyúlt. Köszöntem tehát, miközben a báróné néhány levelet tépett ki abból az óriási babékoszoruból, melyet tisztelőitől kapott és azokat átnyujtva arra kért, hogy tegyem el azokat emlékebe imakönyvembe. Majd végül egy illatos fehér lapocskát adott azzal, hogy írnek arra néhány emléksort...

És azóta két problema áll előttem. Nem tudom, vajon mit csodáljak a bárónében, a művésznőt-e, vagy a gyöngéden, szinte aggódva szerető jó anyát a nemes érzésekben és a hálában annyira gazdag, művelt lelkű asszonyt?

A másik pedig az, hogy mit irjak arra a fehér lapocskára? Ha tollam olyan volna, mint az ő utólérhetetlen művészeté, úgy nem aggódnék, de így nem tudok mást írni, mint azt, hogy: legyen művészte ezután is templom, melyben a magyar művészet iránt érzett szereteted örök lámpája ég...

Márczius 15.

Debreczen, márczius 14.

(K—cz.) Mig egyetlenegy magyar ember él e haza szent földjén, addig mindig meg lesz ünnepelve a szabadság születésnapja, mert ott ragyog a dicső nap nemesak hazánk történetének lapjain, hanem szívünk mélyén is.

E napot meg kell ünnepelnünk, mint visszatérő emléknapiját a felkeltett nagy eszméknek s kinek szíve nem dobog hevesebben, az nem bír fogékonysággal a szent eszmék iránt, az nem szeretheti hazáját.

E napon ébredt életre a magyar; e napon rázta le szolgaságának bilincseit; e bilincsek esörgésére az ismert és névtelen hősök egész raja támadt fel s e raj dicsőségesen hordozta fegyvereit, melyeket a mult küzdelmeiben és győztes csatáiban megacézolt.

1848. márczius 15-ike nem a forradalmat hirdette, hanem a szabadságnak volt születésnapja. E nap emlékére nem jöhet szegyenpir arezunkra, mert nem voltunk erőszakosok, csak a magunk jogait védelmeztük.

Almai azonban nem teljesültek, de érezte, hogy még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

És nem csalódott önerejében, se a nemzet, se azok, kik életrevalóságát ismerték.

S midőn eljött 1867. június 8-ika, a magyar főváros örömmámorban uszított. Ősi szokás szerint királykoronázást ült Árpád népe. És e pompába, e fénybe belevegyült a magyar nemzet óhajtása, esküt tett a magyar alkotmányra és a hazai törvényeken alapuló jogainak védelmére a király.

Az elért eredmény kétségkívül a király nemes szívének és a nemzet öserejének bizonyítéka.

A szabadságharc kezdete óta majdnem félszázad tünt le visszajöhetlenül az örökkévalóság tengerébe. Nagy alakjai

lassan-lassan eltűnnek és egy évtized mulva csak itt-ott hallunk majd beszélni szem és fültanukul e nagyidők dicsőségéről. Ők pihenni mennek, el s az eszmé örökké él. Becsüljük meg tehát emléküket, lelkesüljünk tetteik fényénél, az életet pedig tiszteljük, mint a múlt emlékeit.

E nap emléke legyen előttünk ezentul is szent, éleszsze bennünk a hazaszeretet tüzét, aczélozza meg karjaink erejét, tegyen bennünket jó hazafiakká. Legyen e nap ünnepe minden magyar embernek és ne feledje, hogy:

Kit a márczius szült: *halhatatlan,*
S míg egy magyar lesz, mindig élni fog!
Lélekké a szent nemzet akarátban
S vitézek harczi kedvében lobog.
Dicső örökség, áldott *márczius* nap
Benned virraszt apáink szelleme
S kik téged választottak csillaguknak
Vezérük a magyarok Istene!

A Szabadság, Egyenlőség, Testvériség, e három szent eszmét ünneplő holnap a magyar nemzet. — Ünnepi öröme nagyobb e napon, mint máskor, mert a magyar állam fennállásának ezredik évében ünneplhet azokat a dicső eszméket, amelyeknek győzelméért sok ezer jó honfi vére áztatta ezt a drága földet, amelyeknek áldásait egyformán élvezzi ma a hazának minden polgára, nyelv- és valláskülönbség nélkül.

Az egész nemzet ünnepe márczius 15. Ezt nem monopolizálhatja egy párt sem. Sőt minden pártnak, férétéve versengést, a napi politika áldatlan harczeit, e napon egyesülniök kell a nagy napra való hálás visszaemlékezésben, 1848. márczius 15-ike vívmányainak ünneplésében.

Debreczen város közönsége is ünnepel holnap. Ünnepel egy szívvel, lélekkel. — A tavaszi nap fényében nemzeti színű zászlók jelenjenek meg minden házon; és a három szent eszme győztes bajnokaiért gyuljon hála és lelkesedés tüze minden hazafi szívében.

A holnapi ünnepségek sorrendje a következő:

A kollegiumban.

Az ev. ref. főiskola tanári kara az ifjúsággal együtt holnap d. e. 10 órakor rendez hazafias ünnepet a kollegium imatermében. A nagyközönséget szívesen látják az ünnepélyen, melynél az énekkar hazafias énekeket ad elő, Csiky Lajos hittanár alkalmi imát mond, dr. Kérészy Zoltán jogtanár pedig emlékbeszédet tart.

A főiskolai ifjúság ünnepe.

A nagyközönség kegyeletét azon az ünnepélyen rója le, amelyet a főiskolai tanuló ifjúság szokott rendezni e nagy nap délutánján. Az ünnep programja ez:

1. Gyülekezés a collegium udvarán 2 órakor. Az ünnepély kezdete fél 3-kor. 2. Hymnus. Előadják a dalegyletek. 3. Emlékbeszéd. Irta *Sárfány* Lajos 4. th., előadja *Soltész* Elemér 4. th. 4. Talpra magyar. Előadják a dalegyletek. 5. Ünnepi óda. Szavalja *Csajághy* Károly 3. jh. 6. Marseillaises. Előadják a dalegyletek.

Innen kivonul a menet az emlékkertbe, hol az ünnepély folytatólagos műsora a következő:

1. Szózat. Előadják a dalegyletek. 2. Talpra magyar. Szavalja Bagaméry Károly 2 th. 3. Kossuth-dal. Éneklék az ünneplő gyülekezet.

A kereskedő ifjaknál.

A kereskedő ifjak önképzőköre által rendezendő ünnepség színhelye a

„Bika“-szálloda diszterme lesz s este 6 és fél órakor veszi kezdetét.

Az ünnepélyen közreműködnek: *Koncz* Ákos, a „D. E.“ f. szerkesztője „Egy fényes nap a múltból“ cz. felolvasásával, *B. Ruzsinszky* Ilona urnő, színházunk primadonnája népdalok éneklésével, *Balogh*né *Békéssy* Róza urnő, valamint *Egeressy* Gyula szavalattal, *Péter* Olga kisasszony a *Rákóczy* kesergő éneklésével, *Lőwy* József, lapunk munkatársa pedig az „Ongyilkos“ című humoros monolog előadásával. Az ünnepély befejezése után társas vacsora lesz. Míg az ünnepély tart, a terem ajtajai zárva lesznek.

As ev. ref. felsőbb leányiskolában.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola vasárnap délelőtt 11 órakor a következő programmal tart ezredéves márczius 15-iki ünnepélyt:

„Nyitány“ *Hunyadi* László operából, *Erkel* Ferencztől. Zongorán előadják *Kovács* Irma és *Both* Jenke V. oszt. növendékek, „Nemzeti Zászló“ *Huber* Károlytól. Éneklék az énekkar. „Terebélyes nagy fa“ *Tompa* Mihálytól, szavalja *Emmert* Leóna, V. oszt. növendék. Alkalmi felolvasás, tartja *Karácsony* Ottilia. „Kurucz dalok“, a) *Rákóczy* kesergője. b) *Bujdosó* ének. Előadja az énekkar. „A szabadság napja“ *Kozma* Andortól, szavalja *Juhász* Jolán, VI. oszt. növendék. „Hymnus“ *Erkel*től. Éneklék az énekkar.

*

Ezeket kívül minden közép és alsó — elemi — iskolában tartanak márczius 15-iki ünnepélyt. Az 1848—49-iki honvédegyelet pedig saját pénztára javára bált rendez a Koronában.

*

A róm. kath. felső leányiskola f. évi márczius 15-én délelőtt 11 órakor hazafias ünnepélyt rendez a sz.-Anna-utcai Svetits-intézet nagytermében. Műsor a következő:

1. „Hymnus“, éneklék az összes növendékek.
2. „Márczius 15.“ Irta és felolvassa *Kelemen* M.
3. „Magyar hölgy“ Irta *Garai*, szav. *Németh* A.
4. „Oly szép a világ“ *Fischertől*, éneklék az összes növendékek.
5. „Árpád siri álma“ Irta *M. Kovács* Gyula, szav. *Goldstein* Jolán.
6. „Szózat“ éneklék az összes növendékek.
7. „Ikarus“ Irta *Tompa* M., szav. *Suhajda* R.
8. „Rákóczy-induló“ éneklék az összes növendékek.

S z i n h á z .

* **A jövő szintársulat.** Mialatt itt amott kicsinylő sorok igyekeznek a még be sem mutatott új szintársulat renneóját győnteni, azalatt *Komjáthy* János feladata teljes tudatában, a maliciozus híresztelések figyelembe nem vételével, nagy buzgalommal jár és lát utána, hogy a színügyi bizottság által elibe szabott feltételek szerinti és a debreczeni közönség igényeinek megfelelő szintársulatot hozzon színházunkba. Nem akarunk a mostani szintársulat érdekéből semmit levonni, de a *Komjáthy* által már részben összeállított névsorban szerződöttetett tagokul ott áll: *Follinuszné*, *Loesarekné*, *Kaposi*, *Szende*, *Kállay*, *Komjáthy*né, továbbá: *Komjáthy*, *Follinusz*, *Sziklay*, *Szilágyi*, *Békési*, *Nagy* *Imre*, *Benedek* *Gyula*, mind olyan nevek a jelen magyar színészetben, melyeket minden elsőrendű vidéki színház közönsége szívesen lát a színlapon. — *Szabó* *Irma*, *Molnár* *Rózsi*, aztán *Vidor* és *Rabos* pedig olyan ismeretlenek, kik a győri és soproni lapok, illetve közönség együttes, sokszor kifejezett véleménye

szerint többet érnek sok ismertnél. Ne bántuk *Komjáthy*t; figyelmes, tapasztalt, ambiciozus színigazgatóval állunk szemközt, mikor rábizzuk az unalmas téli esteiken csaknem egyedüli élvezetes szórakozási helyünknek, színházunknak vezetését s ő bizonyára sietni fog e közönség bizalmát, pártfogását a maga részére biztosítani jó társulattal, dacára a milleniumi nyarat követő, gyenge kilátásokkal kecségetett szini szezonnak.

Táviratok.

— A *Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

A stromfal választás igazolása.

Budapest, márczius 14. A képviselőház mai ülésében *Hegedüs* *Sándor* bemutatja a stromfal választás igazolásáról fölvetett jegyzőkönyvet. *Szederkényi* *Nándor* közbeszól:

— Halljuk az ítéletet!

A Ház jegyzője felolvasta. *Ugron* *Gábor* csodálkozik, hogy az igazoló bizottság nem jelentette be a malaczkai szolgabíró erőszakoskodását, melylyel az ellenzék jelöltjének nem engedte meg a programbeszéd megtartását azzal a megokolással, hogy beszédét nem mutatta be neki előre. Ezt alávalóságnak bélyegzi.

Elnök *Ugront* parlamentáris kifejezések használatára utasítja *Ugront*.

Ugron *Gábor* szégyenli ezt az ítéletet és csodálja, hogy valaki ilyen mandátumot elvállal. (Nagy zaj.) Elnök *Ugront* ismét rendre inti. *Apponyi* felkéri az elnököt, hogy a malaczkai főszolgabíróra vonatkozó iratokat adja át a belügyminiszternek.

Perczel *Dezső* konstatálja, hogy ez felesleges, mert ő a vizsgálatot elrendelte.

Hegedüs *Sándor*: A bizottságnak nem volt joga ahhoz, hogy hatáskörén kívül álló inkriminált ügyben jelentsen. Csupán arra szoritkozott, hogy az esetet az indokolásba felvette. Visszautasítja a bizottság jóhiszeműségének kétségbevonását. (Helyeslés jobbfelől.) *Horánszky* *Nándor* *Apponyi* indítványa mellett szólott.

Madarász *József* az eskü eltörlését sürgeti, mert akkor a bizottság szabadon ítélhet. Mire az elnök közbeszólt: Ne tessék saját intézményünket ócsárolni. Ehhez ninesen joga! (Helyeslés.) *Holló* *Lajos* a malaczkai szolgabíró rendeletének felolvasását kéri. Fel is olvasták. *Hellfi* *Ignác* *Apponyi* indítványát pártolja. *Eötvös* *Károly* kijelenti, hogy a gyűléseket csak bejelenteni kell. A hatóságok azokat nem engedélyezhetik, mivel gyűlések engedély nélkül megtarthatók. *Olay* *Lajos* hasonló értelemben argumentál. *Perczel* *Dezső* hozzájárul *Apponyi* indítványának elfogadásához. Erre a Ház elnöke *Latkáryt* végleg igazoltnak mondja ki és a választási iratok átadatnak a belügyminiszternek.

Dániel József diszkvalifikálva.

Budapest, márcz. 14. A *Dániel* *József* ügyében összeült becsületbírószág ma reggel 9 óráig tanácskozott, folyton kihallgatva és szembesítve a tanukat és feleket. A titkos szavazás eredménye fővárosszerte kinos feltűnést keltett. A becsületbírószág három tagja felmentette, három diszkvalifikálta *Dánielt*, mire gróf *Esterházy* *Mihály* elnök döntött, szintén diszkvalifikálást szavazván. Az ítéletet

roppant izgalommal fogadták a képviselőházban és az összes kaszinókban. A hamis játékot állítólag nem lehetett bizonyítani kétségtelenül s a döntés — mint beszélük — esetleg jórészt impresszió hatása alatt támadhatott. Mondják, hogy Dániel József nem tartja végleg elveszítettnek ügyét, hanem törvényszék elé viszi azt, nyílt tárgyalást, bizonyítást követelvény. A késő déli órákban hírlik, hogy Dániel becsületbiróságának ítélete a képviselőházban kínos megütközést keltett s az ítéletet egyszerűen botrányosnak mondják. Ilyen véleményüknek Papp Géza, Horváth Gyula és még igen sokan a képviselőház folyosóján nyíltan kifejezést adtak.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az irattára feleknek felvilágosításokat a hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél. Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 10—12-ig. d. u. 3—6-ig.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járáshírség szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Márczius 15. A honvéd-egylet bálja.

— **Istentiszteletek.** Holnap a következő lelkészek szolgálnak a templomokban: d. e. 9 órákor az ev. ref. nagytemplomban predikál Szilágyi Imre s. lelkész, a kistemplomban Dicsőfi József rendes lelkész, a Kossuth-utcai templomban Ferenczy Imre s. lelkész, az ispotálytemplomban Könyves Tóth Kálmán r. lelkész. A szent-Anna utcai róm. kath. templomban reggel 7 órákor Pályi Béla segédlelkész misézik, 9 órákor dr. Wolaffka Nándor v. püspök-plebános tart misét segédlettel, utána Molnár Béla káplán mond egyházi beszédet, 1/2 12 órákor Kovács Márk s.-lelkész tart misét. Délután 1/2 3 órákor keresztény tanítást tart Wolaffka püspök, 3 órákor litánia lesz s 4 órákor rózsafüzér ájtatosság. Az ág. ev. templomban holnap délelőtt 10 órákor Materny Lajos lelkész tart istentiszteletet.

— **A szervezeti szabályzat tárgyalása** a nagybizottságban előreláthatólag már a jövő héten véget ér. Szerdán vagy csütörtökön az ujonnan szervezendő tisztviselői állások fizetését és a jelenlegi városi tisztviselők által kért lakbért veszik tárgyalás alá. A tisztújítást, a mely valószínűleg szeptemberben lesz, már az új szervezet alapján óhajtják megejteni.

— **Tisztelgés Fejérvárnál.** Jelentsik altábornagy vezetése alatt tegnap a fővárosban levő összes honvédtábornokok és ezredesek tisztelgtek Fejérvár báró honvédelmi miniszternél. Jelentsik kifejtette mély megbotrányozását a Kassits támadásaiért s egyszerűen tolmácsolta a tisztelgők föltétlen tisztelét, ragaszkodását és nagyrabecsülését Fejérvár miniszter, mint a lovagiaság mintaképe iránt. Fejérvári megköszönte és kijelentette, hogy tudatában volt annak, miszerint a honvédtisztikar nem adhatott hitelt a sértésnek. Tisztelgtek még a miniszterium hivatal-

nokai is Fejérvárnál Gruz miniszteri tanácsos vezetése alatt. A ragaszkodás és tisztelet tolmácsolását a miniszter szívesen megköszönte. A tisztelgők azután Gromon államtitkárhoz mentek,

— **Kinevezések.** A debreczeni királyi ítélőtábla elnöke Pályi Béla szatmár-németi törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká, Ujváry Béla és Hatvány Kálmán végzett joghallgatót a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Uj kisdudóvoda.** A városházán ez idő szerint három kisdudóvoda felállítása miatt folynak tárgyalások. A Csapókeri gyermek-menedékház számára a telek már meg van vásárolva. Ott iskolával együtt az idén építkezni fognak — A Kossuth-külváros számára a Pacsirta-utca körül igyekszik telket szerezni a város. Egy ajánlat már van is a tanács előtt. A harmadik óvodát Mester-utczán készül felállítani a tanács, helyeül vagy a mester-utczai csordásház, vagy valamelyik alkalmas magánházat vásárol meg a város.

— **Letört hímő.** Dr. Kósa Zsigmond volt debreczeni kir. ügyésznek újabban történt kineveztetése fölötti örömebe nagy szomorúság vegyül. *Mariška* nevű kicsiny leánykája ma éjjel hirtelen elhunyt. A kis halott földi részzeit holnap délután 3 órákor temetik a kismester-utczai 1106. számú háztól.

— **Az ártézi-kut felszerelése.** A mérnöki hivatal kora tavasszal megkezdi a nagytemplom előtt furt kut átalakítását szivattyus kúttá. A költségekre egyelőre 1000 frt hitelt kért a tanácstól.

— **A két millió alaptvány.** Lapunk tegnapi számában volt alkalmunk közölni Szabó József főszámvevő roppant horderejű indítványát, amelyet a debreczeni egyetem létesítésére szolgáló alaptvány tevése végett ugyancsak tegnap adott be a városi tanácshoz. Mai vezércikkünk is e nagyszerű eszmével foglalkozik, amelyet egy szűkebb körű befolyásos polgárokból összehívott értekezlet már előre teljesen magáévá tett és keresztülviteléhez támogatását biztosította. A fővárosi lapok legtöbbje a Debreczeni Ellenőrrel együtt többé-kevésbé bő kivonatban ismertette az országszerte nagy feltűnést keltő és hazafias rokonszenvet ébresztő indítványt. A Pesti Hírlap például többek között ezeket írja:

„A magyar vidéki városok között Debreczen, a kálvinista Róma, készül a legnagyobb szerűbb millenniumi emléket állítani. Míg más városok a kormányt és törvényhozást ostromolják, hogy az ő kebelükbe létesítse a harmadik egyetemet, — addig Debreczen város maga tesz fejedelmi alaptványokat, hogy az ősi kollégiumot a magyar ref. egyházzal vállatve egyetemmé fejlesztesse, — theologiai, bölcsészeti és jogi fakultással. Egyesek, a város és a társadalom áldozatkészsége már eddig is, három-négy év alatt hetedfél százezer forint tekintélyes tőkét hozott össze, amelyből a filozófiai fakultás szerény keretben már most fölállítható és föntartható, — annyival inkább, mert az óriási terjedelmű kollégiumban a külön alapokkal rendelkező belvárosi intézménynek és a azlemi osztályoknak más épületekben való elhelyezése után bőven rendezhető be előadó termek.

Az elsőrangú nemzeti kulturális kérdést szolgáló nagyszabású terv vezérlő hívei azonban sohasem tévesztették szem elől azt, hogy a meglévő theologiai és jogi karok mellé állítandó filozófiai fakultás és tanárképző intézet életképessége érdekében szükség lesz

a tanszékek szaporítására, a tanári fizetések föllebbemelésére és a létező szertárak, gyűjtemények fokozatos kiegészítésére. Midőn így gondolkoztak, mindig táplálta őket a remény, hogy azon kiapadhatatlannak bizonyult áldozatkészség, mely a kollégiumot megalapította, negyedszázadon keresztül fentartotta és gyarapította, most pedig egyetemmé fejlesztése rövid idő alatt közel másfél millió koronát gyűjtött, ezután sem hagyja cserben féltett drága kincsét, méltán büszkeségét képező főiskoláját.

Köztudattá vált Debreczenben, hogy a város azzal a 200,000 frtos alaptvánnyal, melyet 1893-ban a millennium emlékére két jogi és két filozófiai tanszék fölállítására végeztett, — nem fejezte be végkép föladatát e nagy alkotás körül. A vágy és remény — mint debreczeni levelezőnk sürgönyzi — úgy látszik, előbb beteljesül, semmint gondolni lehetett, — Debreczen hazafisága, a kultúra iránt mindenkor tanusított lángoló szeretete csodás módon készül beírni nevét a nemzet ezredéves ünnepének emléktáblájára.

Hasonló módon irnak más lapok is.

Ma megbízható helyről arról értesültünk, hogy ugyanazon közgyűlésen, mely az alaptvány ügyét tárgyalja és elfogadja, másik indítvány is fog tétetni, mely szerint a város az alaptványról alapító oklevelet állítson ki, azt írja alá mindegyik bizottsági tag, aki az alaptványt megszavazta és az ekként kitöltött alapító levél, mint a millenniumi alkotások egyik örökbecsű okirata mutattassék be az ezredéves kiállításra.

— **Az ezredéves kiállítás ünnepélyes megnyitása.** Ó felsége a király egész terjedelmében jóváhagyta a kiállítás megnyitására programját. A megnyitó ünnepélyen ó felsége kíséretében 31 kir. herceg és hercegnő lesz, akiknek udvari kísérete 46 személyből fog állani. A diplomáciai testület bejelentett tagjai — a nőkkel együtt — körülbelül hatvanan vannak. A királyi jóváhagyással most már véglegessé vált program szerint ó felsége május 2-án délelőtti tizenegy órákor nyitja meg az ezredéves kiállítást. A megnyitás szép időben a korzón emelkedő pompás királyi sátor előtt történik, kedvezőtlen időben pedig az ünnepélyek csarnokában. A helyeket előre állapítják meg a Ház tagjai számára, továbbá a kormány, a diplomáciai testület, az idegen hatalmak külön küldöttei és állandó képviselők, a törvényhozás, a közös kadsereg és honvédség, a főváros, a kiállítási országos bizottság, az igazgatóság, a törvényhatóságok, a kulturális testületek, a legfőbb közintézetek, a kiállítók képviselők és a meghívott nagyközönség számára. — Miután ó felsége elfoglalta helyét a királyi sátor emelvényén, a kereskedelmi miniszter — mint az országos bizottság elnöke — jelentést tesz a királynak a kiállítás elkészültéről s felkéri a kiállítás megnyitására. Most ó felsége válaszol s mikor megnyitottnak jelentette ki a kiállítást, a Gellérthegy ormáról ágyulövészek jelentik az ünnepi cselekményt. Ezután a hazai dalárdák előadják az erre az alkalomra irt ünnepi himnuszt majd, megkondulnak a harangok s ó felsége kíséretével megkezdik körutját a kiállítás területén. E közben a különböző helyeken felállított katonai zenekarok ünnepi darabokat játszanak. A körut után ó felsége a történelmi csarnok királytermeibe vonul vissza s itt cerelet tart.

— **Sajtópör.** Az új törvényszéki palota I. számú tárgyaló termében sajtó utján elkövetett rágalmozás és becsületsértés vétségében fog ítéletet mondani közelebb az esküdszék II. második osztálya. Orosz

István m.-péresi községi jegyző panaszára Sinay Károly, Vida Péter és Tasi Antal m.-péresi lakosok ellen indított sajtópörben április 17-ére van kitűzve a tárgyalás. A törvényszéki elnök tegnap írott át a polgármesterhez, hogy akkorra idéztesse be az esküdteket.

— **Sorozás Hajdumegyében.** Folyik a nóta, vigságból, vagy szomorúságból, de nagy hanggal, széles e megyében. Soroznak, szedik a legények elejét a haza és trón oltalmazására. Az *alispáni* hivatalhoz érkezett jelentések szerint *B.-Újvároson* következő eredménye volt a sorozásnak: Allítás-köteles volt 1091; megjelent 1011 egyén. Ebből besoroztatott 255, a póttartalékba 45, visszahelyeztetett 527, fegyverképtelennek nyilvánított 131, töröltetett 26, felülvizsgálatra utasított 24, távolmaradt 86. *H.-Nánáson* állításköteles volt 314, előállott 297. Besoroztatott 39, a póttartalékba 17, visszahelyeztek 167-et, fegyverképtelen volt 59, töröltek 3-at, felülvizsgálatra utasítottak 10-et, távolmaradt 17.

— **Uj kut furatása.** Stahl Géza v. főmérnök ma javaslatot terjesztett a tanács elé az iránt, hogy a csapó-mányi-utcai lakosok részére 1830 frt költséggel új furt kut állíttassék elő.

— **Tavaszi lószemlék.** Vasárnap veszik kezdetüket Nagyváradon a tavaszi lószemlék. — A birtokosok részére használat céljából átengedett kincstári lovakat fogja felülvizsgálni a Nyiregyházi állomásozó 14. huszárezred és a *Debreczenben* állomásozó 15. huszárezred egy kiküldött bizottsága. Vasárnap a debreczeni huszárezred tulajdonát képező magánosoknak használatra átengedett kincstári lovakat fogják felülvizsgálni az Arany-szarvas vendéglő udvarán. Hétfőn pedig a nyiregyházi huszárezred lovai felett tartanak szemlét a Körös kaszárnyában.

— **Ösmeretlen numerus.** Ezen czim alatt a következő érdekes recenziót olvassuk a Pesti Hirlapban a nálunk vendégszereplő nagy művésznő, Blaha Lujza jótékonyágáról: Blaháné, amint arról naponként szó van az ujságokban, folytatta bucsu körutját a vidéken, még pedig, ami más-különbén igen természetes, az elképzelhető legnagyobb sikerrel. Ennek a bucsuzásnak, már a bucsuzás természeténél fogva is, az lesz a vége, hogy Blaháné egyszer csak egészen lemarad a színpadról s művészetének, diadalának csupán csak emléke marad meg. A lapok Blahánéről írják, a nagyközönség Blahánéről beszél, sőt könyvek is jelennek meg, amelyek Blahánéval foglalkoznak. És mert a dolog így áll, szót lehet ejteni arról az ösmeretlen numerusról, amely Blaháné jó szívével tesz bizonyosságot. Egészen alkalomszerű fölvetni azt a kérdést, hogy vajjon hány forintba rughat az az összeg, amit Blaháné jótékony célra összeénekel? Mert hogy igen csinos summát juttathatott a humanus egyesületeknek, az minden kétséget kizár. Fiatalsága, szépsége, hangja és művészete duzzadó állapotában mikor a neve minden jótékony egyesület hangversenyén a legbiztosabb sikert képezte, a mint még ma is képezi, mikor a meghívásoknak, a könyörgéseknek könnyebben engedett s mikor fáradtságot nem ösmerve utazott messze fekvő városokba: ezeket és ezeket szerzett jótékony célokra. Ebből a pénzből neki rendszerint egy-egy babékoszoru jutott, aminek a hazaszállítása már költségbe is került. A jó közönség a világ teremtése óta mindig igénybe vette a jeleket, a kimagaslókat s így a Blaháné énekeltezésében semmi különös, semmi rendkívüli nincs, hiszen minden művésznőnek osztályrésze ez. De mert ő nagyobb, kedvesebb volt mint a többi, de mert ő az évek hosszu során keresztül folyton igénybe volt véve és mert kétségtelenül ő az, aki Magyar-

országon legtöbbet énekelte össze a jótékony egyesületek pénztáraiba, egyáltalában érdekes volna megösmernedni a főösszeggel, ha mindjárt csak úgy körülbelől is. Az a most még ösmeretlen numerus esetleg ösmeretté is válhatik s ha úgy lesz, senkit sem fog meglepni az, ha olyan összeget jelez, amilyennel már egy kis takarékpénztárt is lehet kezdeni.

— **A megadóztatott Hymen.** A polgári házasságkötéssel kapcsolatos hivatalos ténykedéseket egyes helyeken jótékony célra való megadóztatására használták fel. A belügyminiszter kijelentette, hogy a polgári tisztviselők közreműködését nem szabad ily jótékonyági föltételekhez kötni. Legközelebb is udomására jutott, hogy egy alispán a kihirdetés alól fölmentést kérő feleknek kérését ama megjegyzés kíséretében utasította vissza, hogy nincs a kérvényhez csatolva a vármegyei szegényalap javára szánt adomány, amint ezt méltán el lehetett volna várni. Ennélfogva tudomásul adta a miniszter az alispánnak, hogy a fölmentés megadását semminemű, bár magában véve nemes czélú adománytól nem szabad függővé tenni s hogy az, vajon adakoznak-e vagy nem a felek valamely célra, a fölmentés megadásának kérdésére nézve a legcsekélyebb befolyással sem lehet.

— **Ünnepelt főpinczér.** A Hungária-kávéház főpinczére: Kovács Dezső tegnap szép kitüntetésben részesült. Debreczeni kartársai abból az alkalomból, hogy születésnapját érte meg s hogy tizenkilenc év óta képviselője, a jelenben pedig elnöke a pinczerek egyesületének, díszes ezüst serleggel lepték meg. Tegnap délelőtt nagyobb küldöttség vitte el hozzá kartársainak ajándékát, melyért az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet. Este kartársai vacsorát rendeztek tiszteletére az Angol királynőben.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kandel Fereczné urnő iskolánk szegény tanulóinak írószékére 5 koronát, a Takaré- és Hitelintézet iskola felszerelésre 10 koronát, az István-gőzmalom ugyanezen célra 60 koronát, az iskola pénztára javára pedig 20 koronát volt kegyes adományozni. Fogadják a nemeskeblű adakozók az iskolaszék hálás köszönetét. Az izr. iskolaszék nevében: Sorger József, iskolaszéki elnök, Darvas Izidor, iskola pénztáros.

— **Felhívás az „Iparos-kör“ t. tagjaihoz.** A magyar irodalmi önképző körtől mai napon vett felhívás és az idő rövidsége folytán itt hívom fel az iparos-kör t. tagjait, hogy a főiskola ifjusága által f. évi márczius 15-én d. u. 3 órakor, a collegium udvarán rendezendő hazafias ünnepélyhez zászlónk alatt leendő kivonulásához, a kör helyiségébe f. hó 15-én, vasárnap d. u. 2 órakor minél számosabban megjeleniszi veskedjenek. Debreczen, 1896. márczius 14. Az elnökség nevében Vetéssy Béla, jegyző.

— **Köszönetnyilvánítás.** Alulírott testület kedves köteleességét teljesíti, midőn *Wolaffka* Antal urnak szertárunk részére ujjalag ajándékozott korallók, kagylók- és csigákért hálás köszönetét fejezi ki. Debreczen, 1896. márczius 14. — A róm. kath. el. isk. tantestülete.

— **Halálozás.** Balla Juliánna polgár Timári Sándorné asszony folyó hó 13-kán reggeli 1 órakor, életének 59-ik, boldog házasságának 40-dik évében, hosszas és súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Cser-utca 2321-ik számú háztól, az ev. ref. új templomban tartandó rövid imával.

— **A kereskedő ifjak önképző-egyesülete** f. év márczius 29-én, vasárnap d. u. 3 órakor saját helyisége nagytermében Sesztina Jenő elnöke alatt tartja meg évi

rendes közgyűlését, melyre az egyesület tagjait ezuttal is meghívja a választmány. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó, 2. a választmány évi jelentése, 3. pénztárnoki számadások, mérleg és vagyon kimutatás, 4. a számvizsgáló bizottság jelentése, 5. az évi tagsági díjak megállapítása, 6. alapszabályok esetleges módosítása, 7. tisztviselők és választmány megválasztása.

— **Különös italok.** A berlini Globus szerint a föld különféle vidékein nagyon különös italokkal élnek az emberek. Schroeder utazó szerint Kaliforniában egy cseléd, kitől megvonták a szeszes italokat, kezdetben ecetet, azután worcestershire-mártást, végül petroleumot ivott. Dr. Krasnow jelentése szerint Texasban, a lóköők hazájában kölni vizet isznak vízzel keverve. Nagyon el van terjedve ugyancsak a kölni víz élvezete az urali kozákoknál is, de nem bizonyos, hogy orosz gyártmány-e, vagy orosz hamisítás. Madeira szigetén, a vendéglők étlapjain a kölni víz rendszeren szerepel a szeszes italok árjegyzékében.

— **Acezlkemény alumínium.** Edison, a világhírű felfedező, állítása szerint nevezetes felfedezést tett. A Röntgen-sugarakkal való kísérletezése közben kitalálta a módot, mely szerint az alumíniumot annyira meg lehet keményíteni, hogy keménysége eléri az acezlét és könnyűsége ezért nem változik.

— **Az osztályorszájáték huzása.** Tegnap folytatták a Vigadóban a magyar osztályorszájáték II-ik osztályának második huzását. A tegnapi napnak nagy esemény volt, mert a százezer koronás főnyereményt kihúzták. A 72123 sz. sorsjegy nyerte meg. A huzás nagyobb eseményei a következők: 100,000 koronát nyert: 72123 szám, 10000 koronát nyert a 40005 szám, 4000 koronát nyertek: 38511 74258 sz. sorsjegyek. Ezer koronát nyert 7276 szám.

— **A magyar zsidóság egyesülése.** A zsidó vallás reczipiálásának egyik eredménye az a mozgalom, amely a zsidó vallás orthodox és neolog árnyalatának egyesülése érdekében megindult. Mindakét részen előkelő férfiak buzdítottak az egyesülés létrejöttén, hogy a zsidóság annál sikeresebben teljesíthesse feladatát a magyar kultúra szolgálatában. Az orthodoxok, akik még néhány évvel ezelőtt az egységet szervezetre irányuló minden kísérletet visszautasítottak, ma már engedtek merev álláspontjukból és készek egyesülni. Erre nézve *Schüick Salamon karczagi* orthodox rabbi több feltételt állít föl, egyebek közt, hogy a zsidó ifjuság a szombatot megünnepelhesse. A rabbiszeminárium mellé is egyet nyolcz osztálylyal, amelynek befejezése után a pozsonyi rabbiképző iskolában is megszereshető a zsidó pap oklevele. A rabbiképző iskolákban a szegényebb sorsu növendékpapságnak alkalmat kell nyújtani arra, hogy valamely mesterséget is elsajátíthasson azért, hogy biztossithassa existenciáját.

— **Egy svájci osatár keserve.** A Luzerner Tageblatt-ban „egy öreg népfölkelő-tiszt“ nagyon elkeseredik azon, hogy a svájci tisztek esős időben kalucsnit huznak a cipőikre s úgy vonulnak ki a gyakorlatra. A mord vén hadfi (a non hadakozando) azt követeli, hogy — ezer bomba és kartács! — ezeket a pipogya tiszteket vattába kell göngyölgetni s hazaküldeni a mamájukhoz laskát nyújtani.

— **Diáktemetés Selmeczen.** Egyetlen magyar főiskolában sem olyan fejlett az összetartás, sehol sem őrzik oly hiven a régi tradíciókat, mint Selmeczen. A napokban meghalt ott Bálint Nándor erdészakadémiai hallgató, a kit erdész-és bányászdiák kollégái saját költségükön és az ősi szokásokhoz hiven temették el. A halottat, mint az Egyetemi Lapoknak

írják, a bányatörvényszék épületében helyezték ravatalra, a hol óránként felváltva az akadémikusok közül hatan teljes díszben, karddal őrt állottak. A temetés este 7 óra tájt történt fáklya és bányamécs fénye mellett. A menet élén megy az ugynevezett Bergbanda fuvó hangszereken játszva a gyászindulót. Utána vitték a gyászba vont zászlót jobbról-balról zászlóőröktől kísérve. Ezután jönnek „Gänzemarsch“-ban a bányászakadémikusok közül huszonnégyen, kezükben bányamécseszel, azután jön a dalárda és az akad. hallgatók, végül pedig a koporsót viszik. Két oldalán halad 12—12 tetemőr, ezek után jöhet csak a közönség. Az egész menet két oldalán fáklyások vannak, kik mást mint akadémiust a menet közepébe nem engednek. A koszorukat három-három kolléga viszi. Ha a menet a „kopogó“ elé kerül (kopogó alatt értik a bánya előtt egy állványon felakasztott deszkát, mely megütve tompa, messze hallatszó hangot ad, és a bányász munkásoknak szól, a munka kezdetét és befejezését jelezve) sem harang, sem zene nem szól, hanem egyedül a kopogó tompa hangjai hallhatók. Ezek annyira megrendítik a közönséget, hogy siri csend áll be. A temetőben a dalárda és a szónoklat után a cigánybanda szokott két szomorú népdalt eljátszani. Ezek után az akadémiai hallgatóság „Gänzemarsch“-ban vonul egyelőre kijelölt vendéglőbe, hol abban az idegennek helye nincs. Itt csendben leülnek és az elhunyt emlékére mindenki egy pohár sört iszik és egy, az elnök által adott jelre a poharakat a földre dobják, úgy hogy összetörjenek. Ezután a lámpákat eloltják és előre kijelölt 10 ember a kopogó hangja mellett éneklie a „szerencse fel-t“ Ennek végeztével mindenki csendben elvonul s az este nem szabad mulatni. Ez az ugynevezett gyászsalamander.

x **Ki akar jó magot?** Vármegyénk előkelőbb czégeinél és ezenkívül a vidék népességénél nagy pártolásként örvendő kereskedőnkél, Mauthner Ödön budapesti magkereskedő czég a házikert szorosabb szükségletéhez mért konyhakerti és virágnagot felőlelő választék-ból bizományi magelárusítást rendezett be, hol a vidék legtávolabb vidékén lakó, minden rendű és rangú kertészkedők néhány hatosért is a legkitünőbb, eredeti nemesített és legbiztosabban csirázó magvakat szerezhetik be maguknak még pedig kész csomagokban, vagyis inkább zárt tokokban, a mi által netáni vigyázatlanságból származható elcsesülés teljesen ki van zárva, holott ezt azelőtt itt közelben nem kaphatták és csak saját környezetben kérés értékű magvakat voltak kénytelenek megvenni és elvetni. Mauthner ezen intézkedésével nagy szolgálatot tett a hazai kertészetnek, de elismerés illeti vármegyénk kereskedőit is, kik e vállalkozásnak közgazdasági nagy jelentőségét belátva, segédkezet nyújtottak Mauthner jól átgondolt életrevaló tervének megvalósításához és ez által nemcsak, hogy minden ember fiának hozzáférhető tették az igazán jó magot, hanem a konyhakertészetnek ekkénti nagyobb terjedhetése révén a köznép jobb és egészségesebb táplálkozáshoz jutván, a megyei közegészség ügyét is hathatósan előmozdították.

Irodalom.

* **Háziasszony.** Ilyen cím alatt indul meg pár hét múlva a szék- és fővárosban Zilahy Ágnes szerkesztésében egy minden ízében magyar háziasszonyoknak való ujság. Zilahy Ágnes neve nemcsak valódi magyar szakácskönyve révén ismert hölgyközönségünk előtt, de mint szellemes író is jó hírnévnek örvend. Ezt mutatja különben az a páratlan siker, a mely ez évben megjelent „Gazdasszonyok naptárát“ is érte. E naptár három hét alatt két kiadást ért s mégis alig jutottak példányok belőle a vidékre. Lapjának megindításával a magyar hölgyközönségnek egy régi óhaját kívánja teljesíteni s hisszük is, hogy nagy lesz annak a közönségnek a száma,

a mely lapja köré fog csoportosulni. A Zilahy Ágnes lapja kéthetenként fog megjelenni bő tartalommal, izléses kiállításban. Foglalkozni fog e lap a főzésen kívül mindenféle háziasszonyi teendővel, u. m.: varrás, feldozás, kézimunka ruhaszabás, stb. stb., úgy hogy ez valódi tanácsadója lesz minden háziasszonynak; e mellett szórakoztató szépirodalmi részszel is fog birni. Ha megmondjuk, hogy ez az iránya a hírlapirodalomnak nálunk alig van képviselve, úgy örömmel üdvözölhetjük Zilahy Ágnes lapját, a mely ily gazdag tartalom mellett mindenki által hozzáférhető lesz csekély előfizetési ára révén, mert az egész évi előfizetési díja e lapnak csupán 6 frt lesz. A ki a pár hét múlva megjelenő mutatványszámot birni óhajta, egy levelezőlapon megrendelheti a „Háziasszony“ kiadóhivatalánál Budapest, Kerepesi-ut 64. sz. III. emelet 39. ajtó. Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

* **Filléres füzetek.** A debreczeni Gönczyegylet kiadásában megjelenő *filléres füzetek* II. sorozatából könyvpiacra kerültek az 1. és 4. számú fehér füzetek. Tekintettel a márczius 15-ki ünnepségre, mindkét füzet szépen írott, hazafias dolgokat tartalmaz. Az 1. füzet: *Mit jelent a millennium?* című s Péter Gábor vásárfelügyelő tollából került; a másikat: *Az ezredéves kiállítás ismertetése* címmel Vásárhelyi József ref. tanító írta, megelőzve ezzel a fővárosi írókat is. Az első füzet ára 10 fillér, a másodiké 30 fillér.

A gentrykaszinó kártyabotránya.

Az Országos kaszinóban felmerült afféremesak a főváros társadalmi köreiből, hanem széles ez országban is nagy, kinos feltűnést keltett.

Dániel József a játéktársaitól levelet kapott, melyben őt felszólították, hogy lépjen ki úgy az Országos kaszinóból, mint a Parkklubból, egy jury elé terjesztette, mely juryba a maga részéről: Gajary Ödön, Dániel Gábor és Kubinyi Géza képviselőket kérte fel tagokul, míg a Dániel József által provokáltak: dr. Kosztka Emil, Justh Béla, Balázs Barna és Rudnyánszky László, Szemere Miklóst, Lisznyay Tihamért és Ivánka Zoltánt delegálták a juryba, mely ma este hét órakor gyülekezik a gentry-kaszinó egyik helyiségében. Az elnök személye körül még nem történt megállapodás.

A jury elé a következő két kérdés van terjesztve: 1. Mily indokok vezethették a levél aláíróit arra, hogy Dániel Józsefhez a gyanusított levelet intézzék. 2. Mily sértés foglaltatik e levélben és mily elégtétel adandó e sértésért.

Dr. Kosztka Emil és társai az első kérdéshez szolgáltatandó bizonyítékokul számos tanu kihallgatását fogják proponálni. Kihallgatandó lesz maga Dániel József is és a famous huszonegyes játszma összes partnerei. De ki fognak hallgatni sok olyan kaszinó-tagot is, kik Dániel Józseffel más alkalommal is játszottak, hogy adják elő megfigyeléseiket, vettek-e észre bárminemű inkompetenciát Dániel játékában. Magára a konkrét esetre nézve annak a vádnak beigazolása is szükségessé válik majd, hogy nyult-e a játék előtt vagy játék közben Dániel József más kártyacsomóhoz.

A gentrykaszinóban a vélemények persze igen megoszlok. Vannak, a kik Dániel József játékának modorát elítélik, de még többen vannak, a kik határozottan rosztalják, hogy partnerei emyire elhamarkodva, a kaszinó jó hírnevét tették ki a súlyos kompromit-

tálás veszélyének. Mert valakit hamis kártyázással vádolni csak in flagranti rajtkapás esetén lehet.

A párbajok ez esetben a legsúlyosabb feltételek mellett lesznek megvívandók. Dániel József kitünő lövő hírőben áll, Kosztka Emil és Justh Béla pedig országos híru lövők. Kosztkának volt is már ugyancsak egy kártyaügyből kifolyólag egy párbaja, melyben ellenfelét agyonlőtte. Dániel Józsefet ez ügy annyira elkésztette, hogy barátai attól félték, hogy öngyilkossá lesz és folytató körülménye maraduak, nehogy egy elkészedett tettel újabb tápot adjon az ellene emelt súlyos vádnak. A kaszinóban neki nagyobb pártja van mint az általa kihivottaknak, kikről rosztal néven veszik, hogy kézzelfogható bizonyítékok nélkül kompromittáltak egy klubtagot.

A képviselőházban elterjedt verzió szerint Dániel József ügye nem áll rosztal. Dániel József ugyanis be fogná bizonyítani, hogy nem áll az a híresztelés, hogy ő az utóbbi időben feltűnő sokat nyert volna. Épen az utóbbi hetekben igen nagy összegeket vesztett és dr. Kosztka Emil lett volna az, aki tőle néhány ezer frtot nyert. A kérdéses játszmanál felmerült jelenségekre nézve pedig azt beszélik, hogy azokat a Dánielhez intézett levél aláírói közül csak ketten (Kosztka és Justh) vették észre, míg Rudnyánszky és Balázs csak ezeknek felszólítására írták alá a levelet, noha ők maguk nem vettek észre semmit.

Közgazdaság.

* **Gabonatözsdei árak a vidéken.** Több megyei törvényhatóság kérelme következtében a kereskedelmiügyi miniszter intézkedett az iránt, hogy a budapesti tözsde gabonárjegyzései a vidéki nagyobb községek postahivatalának megsürgönyöztessenek. Az illető postahivatalok pedig kötelesek arra, hogy ezeket az árfolyamokat a hivatalban könnyen látható helyen kifüggesztessék és bárkinnek rendelkezésére bocsássák. Békésmegye folyamodott az iránt, hogy a miniszter az összes vidéki postahivatalokkal tudassa a gabonatözsdei záróárfolyamokat, de a miniszter ezt a kérést nem teljesítette.

Érték-tözsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1896. márczius 14-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%.	—	122.25	122.75
„ vasuti beruházási köt. 4%.	—	124.—	125.—
„ koronajárdék 4%.	—	99.10	99.60
„ regále vált. köt. 4%.	—	100.10	101.10
Osztrák aranyjárdék 4%.	—	122.25	122.75
Egységes állam kötvény 4%.	—	101.—	101.50
Tisza-szeg. 4%-os nyeres.-sors.	—	145.—	146.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	418.75	419.—
Osztrák hitelbank részvény	—	380.80	381.—
Magyaripar- és keresk. bank. r.	—	111.50	112.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzalogbank 4%.-ossorsj.	—	124.—	126.—
„ 3-os	—	106.75	107.25
Osztrák földhitel sorsjegy 3%.-os	—	115.50	116.50
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	10.75	11.25
Osztrák	—	18.50	19.—
Olasz	—	12.—	12.40
Bazilika sorsjegy	—	6.50	6.80
Jó-sziv	—	3.25	3.50

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.69	5.74
20 markás arany	—	—	11.78	11.83
20 frankos arany	—	—	9.56	9.60
1 Sovereigns	—	—	12.07	12.11

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, március 13.

Gabona-üzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a kereslet is korlátolt volt. Elkelt nyomult irányzat mellett egynéhány métermázsa változatlan áron.

Egyéb gabonaneműekben gyenge forgalom mellett az árak változatlanok maradtak.

Natáridő-üzlet.

Az irányzat lanyha és gyenge forgalom mellett az árak olcsóbbak lettek.

Hivatalos felmondások: 500 mm. rozs III./18. átvételre.

Zárlat 1 óra:

	1896	frt
Buza szept.-októberre	1896	6.94—6.96
" márcz.-ápr.-ra	1896	6.64—6.66
" máj.-júniusra	1896	6.71—6.73
Rosz tavaszra	1896	6.30—6.32
" szept.-okt.-ra	1896	5.76—5.78
Tengeri máj.-jun.-ra	1896	4.07—4.09
" jul.-aug.-ra	1896	4.26—4.28
Zab márcz.-ápr.	1896	6.06—6.09
Repeze aug.-szept.	1896	10.80—10.85

Zárlat 4 óra 30 perczkor:

	1896	frt
Buza márcz.-ápr.-ra	1896	6.64—6.65
Rosz szept.-okt.-re	1896	6.30—6.31
Zab márcz.-ápr.-ra	1896	6.06—6.07
Tengeri máj.-júniusra	1896	4.08—4.09
Repeze aug.-szeptre	1896	10.80—10.85

Sertéspiacz.

Budapest, március 13.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) — krtól — krig. Öreg közép (páronkint 300—400 klgr sulyban) — krtól — krig. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) — krtól — krig. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 46 krtól 47 krig. Fialat könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) 44 krtól 45 krig.

II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 80 klgron felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyu) 44 krtól 45 krig. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 43 krtól 44 krig. Sertéslétszám 1896. évi márcz. hó 11. napján volt készletben 19320 darab. 1896. évi márcz. hó 12. napján felhajtattott — darab 1896. márcz. hó 12. napján elszállított 254 db. 1896. évi márcz. hó 13-ik napjára maradt készletben 19066 db. Hizott sertés-forgalom változatlan.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1895. október hó 1-től. —

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé ¹⁾	este 10 ó. 31 p.
minden kedden	délután 3 ó. 48 p.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	délben 12 ó. — p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Csak Szatmárig	este 8 ó. — p.
Miskolcz—Kassa felé	éjjel 3 ó. 05 p.
Miskolcz—Kassa felé	reggel 5 ó. 15 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	reggel 8 ó. 25 p.
H.-Böszörmény—Bü 1- ²⁾	este 8 ó. 05 p.
Sz.-Mihály felé	délután 4 ó. 02 p.
Füzes-Abony felé	m. á. v.-től reggel 5 ó. 48 p.
Ohat—Kócs—Polgár felé	vásártérről " 6 ó. 04 p.
Derecske-Nagy-Léta felé	m. á. v.-től délután 3 ó. 57 p.
	vásártérről " 4 ó. 10 p.
	m. á. v.-től reggel 5 ó. — p.
	vásártérről " 5 ó. 13 p.
	m. á. v.-től d. u. 4 ó. 12 p.
	vásártérről " 4 ó. 22 p.
	r. 8. ó. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p.-kor induló	gy. v. d. u. 1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 " " " "	sz. v. este 8 ó. 10 p.
az este 10 ó. 31 " " " "	reggel 5 ó. 45 p.

¹⁾ P.-Ladánytól gyorsvonat.

Debreczeni Városi Színház.

Idényb. 39. szünet. Páratlan szünet 39. sz. Szombaton, 1896. márcz. hó 14-én:

Télen.

Népszimű dalokkal 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: Bokor József.

Vasárnap, 1896. márcz. hó 15-én

Báró Splényiné Blaha Lujza urnő bucsu-felléptével, páros bérletszünetben:

Tündérlak Magyarhonban.

Vigjáték énekkel és tánczeczal 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felölös szerkesztő: Koncz Ákos.

Nyilttér.

A híres
GLEICHENBERG FORRÁSOKAT
az orvosi előkelőségek ajánlják.
CONSTANTIN-QUELLE
a gége és légző szervek betegségeinél;
EMMA-QUELLE
hasonló esetekben ajánlatos, de gyengébb testalkatúknak kiválóan gyermekeknek.
Gleichenbergi forrás só
a legkitűnőbbnek bizonyult belélegzési szer a légzőszervek (torok és orr) betegségeinél.
Füzdő idény Gleichenbergben: Május 1° Szept. 30°

211 12-3

Bérbe kiadó.

Nagyvárad-utcán, az igazságügyi palota szomszédságában 2201. szám

két szoba előszobával

irodának, az emeleten 4 szoba előszoba, parkettel, jó ivóvíz és vízvezetékekkel, szóval egy kényelmes lakás igen olcsón bérbe kiadó és minden órán elfoglalható.

Értekezni lehet az ott lakó háztulajdonossal.

241 3-1

262 sz.

1896 v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 660 1896. P. sz. végzése folytán közhírré tételük, miszerint Knöpfler Simon debreczeni lakos részére Szabó Géza és neje Tóth Julianna, debreczeni lakosoktól 275 frt 80 kr tőke, ennek 1895. évi július hó 25. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 52 frt 83 kr. perbeltség erejéig 1896. évi december hó 4-én biróilag lefoglalt és 410 frt 80 kr-ra becsült házibutorok, hordók, bor, és egyéb ingóságok **1896. évi márcz. hó 24-én délelőtt 9 órakor** kezdetét veendő és Hatvan-utcán, 1522. számú háznál megtartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi márcz. hó 4-én.

Török Péter,
bírói kiküldött.

245-1-1

Hadujármogye és Debreczen szab. kir. város főispánjától.

165

1896.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közkórházánál megüresedett belgyógyászati kisegítő orvosi állásra, mely állás évi háromszáz (300) frt fizetéssel, lakással bent a kórházban, fűtés, világítás és teljes ellátással van összekötve, pályázat hirtetetik.

Megjegyeztetik, miszerint ezen orvosi állás ideiglenes kinevezés útján fog betöltetni s a kinevezett orvos állása állandósításra igényt nem tarthat.

Felhivatnak az ezen orvosi állásra pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi ápril hó 1-ig** annyival is inkább benyujtsák, mert a később érkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1896. márcz. hó 3.

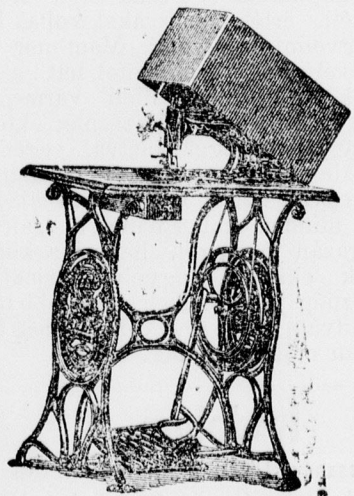
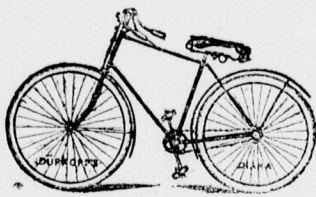
Gróf Dégenfeld József.

Legolcsóbb bevásárlás.

Élvem: csak jót

lehető

olcsón.

Varrógép javítóműhely.

Tükör- és képraktár.

Van szerencsém a kerékpár sportot kedvelő t. urak szíves tudomására hozni, **hogy kerékpár-raktáramat** a mai kor igényeinek teljesen megfelelően, **dus választékú raktár** al rendeztem be.

Előnyös bevásárlásaim és azon körülmény, hogy mint vidéki kereskedő kevés költséggel tartom fenn üzletemet, azon helyzetbe hozott, hogy t. vevőimet **valóban jó és csinos kerékpárokkal** és ezek **felszerelési cikkeivel a legjutányosabb árak és kedvező fizetési feltételek mellett szolgálhatom ki.**

Egy angol pneumatikus kerékpár, teljesen jó és finom kiállítású 96-os Modell 63-as áttétel fel és leszerelhető sarvédővel s szükséges szertáska, számszámokkal ellátva **170 frtól kezdve** és feljebb.

Kerékpárimért egy évig szavatolok, mely idő alatt esetleg előforduló hibákat saját műhelyemben szakértő gépészem **díjtalanul** igazít.

Betanítás saját gépeimen, külön e célra elkészített kerékpár iskolában teljesen ingyen.

Kiváló tisztelettel

DEUTSCH EDE
HATVAN-UTCZA.

237-3-1

Varrógép-raktár.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1896.